

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 11 września 2012 r.

Poz. 1005

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ¹⁾

z dnia 31 lipca 2012 r.

w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami²⁾

Na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr 30, poz. 151, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki wydawania i zatrzymywania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, cofania i przywracania uprawnień do kierowania pojazdami, a także szczegółowe czynności organów i innych jednostek z tym związane oraz wzory dokumentów stosowanych w tych sprawach.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami;
- 2) pozwoleniu – rozumie się przez to pozwolenie na kierowanie tramwajem, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- 3) ośrodka egzaminowania – rozumie się przez to wojewódzki ośrodek ruchu drogowego, o którym mowa w art. 56 ust. 1 ustawy;
- 4) zakazie – rozumie się przez to decyzję administracyjną o zatrzymaniu prawa jazdy lub pozwolenia, cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami albo orzeczony prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów;
- 5) numerze PESEL – rozumie się przez to numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.⁴⁾);

¹⁾ Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Dz. U. Nr 248, poz. 1494).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża postanowienia dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (przekształcenie) (Dz. Urz. UE L 403 z 30.12.2006, str. 18, z późn. zm.) oraz częściowo dyrektywy 2003/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia kierowców niektórych pojazdów drogowych do przewozu rzeczy lub osób, zmieniającej rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 oraz dyrektywę Rady 91/439/EWG i uchylającą dyrektywę Rady 76/914/EWG (Dz. Urz. UE L 226 z 10.09.2003, str. 4, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 7, str. 441, z późn. zm.).

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 92, poz. 530, Nr 106, poz. 622, Nr 205, poz. 1210, Nr 227, poz. 1367 i Nr 244, poz. 1454 oraz z 2012 r. poz. 113.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1593, z 2011 r. Nr 133, poz. 768, Nr 204, poz. 1195 i Nr 288, poz. 1689 oraz z 2012 r. poz. 921.

- 6) systemie teleinformatycznym – rozumie się przez to system teleinformatyczny w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.⁵⁾), współpracujący z systemem teleinformatycznym ewidencji kierowców, z wykorzystaniem którego organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie wykonuje czynności związane z wydawaniem praw jazdy lub pozwoleń, zamieszcza dane i informacje w bazie danych oraz składa zamówienia na wykonanie praw jazdy;
- 7) profilu kandydata na kierowcę – zestaw danych i informacji identyfikujących i opisujących osobę ubiegającą się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienia do kierowania pojazdami generowany, udostępniany, aktualizowany i archiwizowany w systemie teleinformatycznym.

§ 3. 1. Organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie prowadzi:

- 1) akta ewidencyjne kierowców – dla osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi lub tramwajem;
- 2) akta ewidencyjne osób bez uprawnień – dla osób, które:
 - a) złożyły wniosek o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia,
 - b) nie uzyskały uprawnień ze względu na niespełnianie wymogów określonych w ustawie, nie posiadają uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi lub tramwajem i orzeczony został wobec nich zakaz prowadzenia pojazdów,
 - c) mają wydane za granicą krajowe prawo jazdy i został orzeczony wobec nich zakaz prowadzenia pojazdów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zostało wydane orzeczenie lekarskie o istnieniu przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.

2. Akta ewidencyjne umieszcza się w teczkach aktowych i przechowuje w specjalnie do tego celu przeznaczonym pomieszczeniu magazynowym, zapewniającym właściwe warunki przechowywania i zabezpieczenia dokumentacji – do czasu sporządzenia aktu zgonu osoby, której dotyczą. Wydane dokumenty uprawniające do kierowania pojazdami unieważnia się, wprowadzając odpowiednie dane do wniosku i systemu teleinformatycznego.

3. Teczki układa się w sposób umożliwiający ich lokalizację na podstawie nazwiska i imienia oraz numeru PESEL, o ile osoba taki numer posiada, lub numeru karty kierowcy.

4. Karty kierowców wystawione przed dniem 1 stycznia 2002 r. układa się rocznikami według kolejnych ich numerów, a po wprowadzeniu ich do systemu teleinformatycznego – dołącza się do akt ewidencyjnych osoby. Właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie przydziela osobie tylko jeden stały numer karty kierowcy.

5. Wydawanie praw jazdy, pozwoleń i obsługę systemu teleinformatycznego prowadzą wyznaczeni przez organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie pracownicy przeszkoleni w zakresie znajomości przepisów związanych z wydawaniem tych dokumentów oraz obsługi tego systemu.

6. Osoby, o których mowa w ust. 5, posługują się przy korzystaniu z systemu teleinformatycznego przyznanym przez organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie hasłem i indywidualnym kluczem cyfrowym.

7. Przyznane hasło i klucz stanowią tajemnicę prawnie chronioną.

§ 4. 1. Organ wydający prawo jazdy zamawia spersonalizowane krajowe prawo jazdy u podmiotu, o którym mowa w art. 19 pkt 2 ustawy, przesyłając z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego dane i informacje zawarte we wniosku oraz fotografię i wzór podpisu wnioskodawcy.

2. Podmiot, o którym mowa w art. 19 pkt 2 ustawy, przekazuje wykonane prawa jazdy do właściwego organu wydającego prawo jazdy w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia otrzymania zamówienia, o którym mowa w ust. 1.

3. Międzynarodowe prawa jazdy i pozwolenia wydaje się na blankietach dostarczonych przez producenta, o którym mowa odpowiednio w art. 19 pkt 3 i 4 ustawy, przez umieszczenie na blankietach pismem maszynowym lub przy użyciu drukarki komputerowej danych zawartych we wniosku.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 12, poz. 65 i Nr 73, poz. 501, z 2008 r. Nr 127, poz. 817, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 185, poz. 1092 i Nr 204, poz. 1195.

Rozdział 2

Osoba ubiegająca się o uprawnienia do kierowania pojazdami

§ 5. 1. Osoba ubiegająca się o prawo jazdy lub pozwolenie, przed przystąpieniem do szkolenia, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 32 ust. 3 ustawy, składa właściwemu organowi wydającemu prawo jazdy lub pozwolenie następujące dokumenty:

- 1) wniosek o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia wraz z oświadczeniem o spełnianiu wymagań, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy, oraz o niewystępowaniu przesłanek, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1–5 ustawy;
- 2) orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem, o ile jest ono wymagane;
- 3) wyraźną, aktualną i kolorową fotografię o wymiarach 3,5 x 4,5 cm, przedstawiającą osobę bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami w taki sposób, aby ukazywała głowę w pozycji lewego półprofilu z widocznym lewym uchem, z zachowaniem równomiernego oświetlenia twarzy; osoba z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku może załączyć fotografię przedstawiającą osobę w okularach z ciemnymi szklami, a osoba nosząca nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania – fotografię przedstawiającą osobę z nakryciem głowy, pod warunkiem że fotografia taka jest zamieszczona w dokumencie potwierdzającym tożsamość tej osoby;
- 4) zgodę, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy – jeżeli jest wymagana;
- 5) kserokopię posiadanego prawa jazdy – jeżeli posiada.

2. Na podstawie dokumentów, o których mowa w ust. 1, właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie, w terminie nieprzekraczającym 2 dni roboczych, generuje w systemie teleinformatycznym profil kandydata na kierowcę.

3. Profil kandydata na kierowcę generuje się także w przypadkach, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 6, pkt 7 lit. a, b i d, pkt 8 i 11. W tych przypadkach nie wymaga się przedłożenia dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

4. Osobie, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 8, która została skierowana na badanie lekarskie lub psychologiczne, właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie generuje w systemie teleinformatycznym profil kandydata na kierowcę po dostarczeniu przez osobę wymaganego orzeczenia lekarskiego lub psychologicznego.

5. Profil kandydata na kierowcę właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie udostępnia w systemie teleinformatycznym ośrodkowi szkolenia kierowców prowadzącemu szkolenie osoby, której profil dotyczy, oraz ośrodkowi egzaminowania przeprowadzającemu egzamin państwowy dla osoby, której profil dotyczy, po podaniu przez te podmioty numeru, o którym mowa w § 6 ust. 4 pkt 3, oraz numeru PESEL albo daty urodzenia w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL.

6. Osoby ubiegające się o wymianę wydanego za granicą prawa jazdy nieokreślonego w konwencjach o ruchu drogowym dodatkowo przedkładają kserokopię posiadanego prawa jazdy wraz z tłumaczeniem na język polski, sporządzonym lub poświadczonym przez tłumacza przysięgłego lub właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

7. W przypadku osób, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy, profil kandydata na kierowcę, na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych, generuje w systemie teleinformatycznym właściwy organ, o którym mowa w art. 10 ust. 3 ustawy, z tym że tłumaczenie, o którym mowa w ust. 6, powinno być sporządzone lub poświadczone przez tłumacza przysięgłego lub właściwie umocowanego urzędnika przedstawicielstwa dyplomatycznego, urzędu konsularnego lub misji specjalnej, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

8. Wzór wniosku o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 6. 1. W celu wygenerowania profilu kandydata na kierowcę należy:

- 1) zarejestrować wniosek w systemie teleinformatycznym, odnotowując na wniosku przydzielony numer pozycji w rejestrze, oraz przeprowadzić weryfikację złożonych dokumentów w zakresie:
 - a) poprawności ich wypełnienia, zgodności z dokumentem tożsamości oraz kompletności,
 - b) spełnienia przesłanek określonych w ustawie odpowiednio do rozpoczęcia szkolenia albo do przystąpienia do egzaminu państwowego,

- c) zgodności danych z ujętymi w prowadzonej ewidencji kierowców danymi w zakresie posiadanych uprawnień i zakazów, orzeczeń lekarskich stwierdzających istnienie lub brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami oraz orzeczeń psychologicznych o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami, o ile są one wymagane – jeżeli osoba posiada wcześniej wydane uprawnienie,
 - d) zgodności danych z ujętymi w prowadzonej ewidencji osób bez uprawnień danymi w zakresie orzeczonych zakazów prowadzenia pojazdów, orzeczeń lekarskich stwierdzających istnienie lub brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami i orzeczeń psychologicznych stwierdzających istnienie lub brak przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami, o ile są one wymagane – jeżeli osoba nie posiada wcześniej wydanego uprawnienia,
 - e) stwierdzenia, czy prawo jazdy podlega warunkowi, o którym mowa w art. 4 ust. 2 oraz art. 5 ust. 4 ustawy – jeżeli osoba ubiega się o wymianę wydanego za granicą prawa jazdy;
- 2) w przypadku posiadania w prowadzonych ewidencjach orzeczenia lekarskiego w zakresie przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami sprzecznego z otrzymanym orzeczeniem – skierować osobę na badania lekarskie w trybie art. 75 ust. 1 pkt 5 ustawy oraz zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ustawy i zawiadomić organ przeprowadzający kontrolę wykonywania i dokumentowania badań lekarskich o fakcie stwierdzenia sprecznych orzeczeń;
 - 3) w przypadku braków w dokumentacji, w zależności od ich rodzaju, wezwać do ich uzupełnienia w trybie art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁶⁾.
2. W wyniku pozytywnej weryfikacji dokumentów:
 - 1) wprowadzić dane do systemu teleinformatycznego;
 - 2) wygenerować w systemie teleinformatycznym profil kandydata na kierowcę;
 - 3) umieścić akta przeprowadzonego postępowania w teczce akt ewidencyjnych osoby w ewidencji osób, którym wygenerowano profil kandydata na kierowcę.
 3. W wyniku negatywnej weryfikacji dokumentów załączonych do wniosku należy odmówić wydania prawa jazdy lub pozwolenia.
 4. Wygenerowany przez organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie profil kandydata na kierowcę zawiera:
 - 1) identyfikator jednostki podziału terytorialnego kraju, zwany dalej „kodem terytorialnym”;
 - 2) datę wygenerowania profilu;
 - 3) unikalny numer identyfikujący profil kandydata na kierowcę;
 - 4) imię i nazwisko;
 - 5) fotografię;
 - 6) numer PESEL albo datę urodzenia w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL;
 - 7) obywatelstwo;
 - 8) adres zamieszkania, w tym:
 - a) ulicę, numer budynku, numer lokalu,
 - b) miejscowość,
 - c) kod pocztowy;
 - 9) telefon, adres e-mail – o ile został podany we wniosku;

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524, z 2008 r. Nr 229, poz. 1539, z 2009 r. Nr 195, poz. 1501 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131, Nr 182, poz. 1228 i Nr 254, poz. 1700 oraz z 2011 r. Nr 6, poz. 18, Nr 34, poz. 173, Nr 106, poz. 622 i Nr 186, poz. 1100.

- 10) numer, datę wydania prawa jazdy oraz kategorii prawa jazdy – o ile osoba posiada;
- 11) numer i datę wydania pozwolenia – o ile osoba posiada;
- 12) numer, datę wydania orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami, termin następnego badania, wynikające z niego ograniczenia oraz zakres kategorii prawa jazdy, którego dotyczy;
- 13) numer, datę wydania orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami, termin następnego badania, wynikające z niego ograniczenia oraz zakres kategorii prawa jazdy, którego dotyczy – o ile jest wymagane;
- 14) wskazanie, czy wnioski dotyczą:
 - a) wydania prawa jazdy lub pozwolenia,
 - b) przywrócenia cofniętego uprawnienia do kierowania pojazdami,
 - c) wymiany wydanego za granicą prawa jazdy nieokreślonego w konwencjach o ruchu drogowym,
 - d) zwrotu zatrzymanego prawa jazdy;
- 15) informacje o okresie i zakresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych;
- 16) informacje o okresie i zakresie obowiązywania decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami lub zatrzymaniu prawa jazdy.

§ 7. 1. Informację o wygenerowaniu profilu kandydata na kierowcę z podaniem numeru, o którym mowa w § 6 ust. 4 pkt 3, przekazuje się osobie, której profil ten dotyczy, uwzględniając sposób, w jaki został przekazany wniosek o wydanie prawa jazdy, w terminie, o którym mowa w § 5 ust. 2.

2. W przypadku osób, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1, 2 i pkt 7 lit. a i b, właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie udostępnia profil kandydata na kierowcę ośrodkowi egzaminowania po jego uzupełnieniu przez ośrodek szkolenia kierowców o informację o ukończeniu szkolenia dla kandydatów na kierowców.

Rozdział 3

Wydawanie praw jazdy i pozwoleń

§ 8. 1. Prawo jazdy lub pozwolenie albo wtórnik tych dokumentów wydaje się w przypadku:

- 1) osoby ubiegającej się o wydanie po raz pierwszy prawa jazdy lub pozwolenia po otrzymaniu:
 - a) od ośrodka egzaminowania – informacji o pozytywnym wyniku egzaminu państwowego dla osoby, zamieszczonej w profilu kandydata na kierowcę, oraz
 - b) od osoby – dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy lub pozwolenia oraz opłaty ewidencyjnej – właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie składa zamówienie, o którym mowa w § 4 ust. 1;
- 2) osoby ubiegającej się o rozszerzenie uprawnień do kierowania pojazdami po otrzymaniu za pośrednictwem ośrodka egzaminowania dokumentów i informacji:
 - a) o których mowa w pkt 1,
 - b) potwierdzających spełnienie wymagań, o których mowa w art. 11 ust. 4 ustawy, lub kserokopii posiadanego prawa jazdy kategorii:
 - B – jeżeli osoba ubiega się o prawo jazdy kategorii C1, C, D1 lub D,
 - B, C1, C, D1 lub D – jeżeli osoba ubiega się o prawo jazdy odpowiednio kategorii B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E;
- 3) osoby ubiegającej się o wydanie wtórnika prawa jazdy lub pozwolenia po otrzymaniu od osoby:
 - a) wniosku o wydanie wtórnika prawa jazdy,
 - b) dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy lub pozwolenia oraz opłaty ewidencyjnej,
 - c) fotografii, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 3,
 - d) dokumentu, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 2, jeżeli zmiana dotyczy daty ważności uzyskanego uprawnienia wynikającej z posiadanego orzeczenia lekarskiego lub psychologicznego o braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami,
 - e) kserokopii posiadanego prawa jazdy lub pozwolenia, jeżeli wydanie dokumentu następuje w wyniku zmiany danych;

- 4) osoby ubiegającej się o wymianę pozwolenia wojskowego po otrzymaniu:
 - a) wniosku o wydanie prawa jazdy,
 - b) dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy lub pozwolenia oraz opłaty ewidencyjnej,
 - c) fotografii, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 3,
 - d) akt ewidencyjnych kierowcy oraz dokumentu stwierdzającego uprawnienia do kierowania pojazdem;
- 5) osoby ubiegającej się o wymianę prawa jazdy wydanego za granicą przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, państwo-stronę konwencji o ruchu drogowym lub odpowiadającego wzorowi prawa jazdy określonego w tych konwencjach po otrzymaniu od osoby:
 - a) wniosku o wydanie prawa jazdy,
 - b) dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy lub pozwolenia oraz opłaty ewidencyjnej,
 - c) fotografii, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 3,
 - d) kserokopii posiadanego prawa jazdy wraz z tłumaczeniem na język polski, sporządzonym lub poświadczonym przez tłumacza przysięgłego lub właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej; dokumenty te są również wymagane od osoby ubiegającej się o wymianę prawa jazdy wydanego za granicą, jeżeli z przepisów wydanych na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy lub z umów międzynarodowych wynika wzajemna wymiana praw jazdy bez wymogu sprawdzania kwalifikacji; nie wymaga się tłumaczenia na język polski prawa jazdy wydanego zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 1 do dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (przekształcenie) (Dz. Urz. UE L 403 z 30.12.2006, str. 18, z późn. zm.) oraz w załącznikach nr 1 i 1a do dyrektywy Rady 91/439/EWG z dnia 29 lipca 1991 r. w sprawie praw jazdy (Dz. Urz. WE L 237 z 24.08.1991, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 1, str. 317);
- 6) osoby ubiegającej się o wymianę wydanego za granicą prawa jazdy nieokreślonego w konwencjach o ruchu drogowym – po otrzymaniu za pośrednictwem ośrodka egzaminowania dokumentów, o których mowa w pkt 1;
- 7) osoby, o której mowa w art. 10 ust. 3 ustawy – po otrzymaniu od ministra właściwego do spraw zagranicznych wniosku oraz gdy wniosek dotyczy osoby ubiegającej się:
 - a) po raz pierwszy o wydanie prawa jazdy, za pośrednictwem ośrodka egzaminowania – dokumentów, o których mowa w pkt 1,
 - b) o rozszerzenie uprawnień ujętych w prawie jazdy, za pośrednictwem ośrodka egzaminowania – dokumentów i informacji:
 - o których mowa w pkt 1,
 - potwierdzających spełnienie wymagań, o których mowa w art. 11 ust. 4 ustawy, lub kserokopii posiadanego prawa jazdy kategorii:
 - B – jeżeli osoba ubiega się o prawo jazdy kategorii C1, C, D1 lub D,
 - B, C1, C, D1 lub D – jeżeli osoba ubiega się o prawo jazdy odpowiednio kategorii B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E,
 - c) o wymianę prawa jazdy wydanego za granicą przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, państwo-stronę konwencji o ruchu drogowym lub odpowiadającego wzorowi prawa jazdy określonego w tych konwencjach:
 - wniosku o wydanie prawa jazdy,
 - dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy lub pozwolenia oraz opłaty ewidencyjnej,
 - fotografii, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 3,
 - kserokopii posiadanego prawa jazdy wraz z tłumaczeniem na język polski, sporządzonym lub poświadczonym przez tłumacza przysięgłego lub właściwie umocowanego urzędnika przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy,
 - d) o wymianę wydanego za granicą prawa jazdy nieokreślonego w konwencjach o ruchu drogowym, za pośrednictwem ośrodka egzaminowania – dokumentów, o których mowa w pkt 1;
- 8) osoby podlegającej sprawdzeniu kwalifikacji w trybie art. 49 ust. 1 pkt 3 ustawy – po otrzymaniu za pośrednictwem ośrodka egzaminowania dokumentów, o których mowa w pkt 1;
- 9) osoby mającej wydany zakaz na okres nieprzekraczający roku – po otrzymaniu wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy lub przywrócenie cofniętego uprawnienia;

- 10) osoby zamieszkałej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, która ubiega się o wydanie przed upływem okresu orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów prawa jazdy wydanego za granicą – po otrzymaniu wniosku;
- 11) osoby posiadającej prawo jazdy z ograniczeniem do kierowania pojazdami z automatyczną skrzynią biegów, a ubiegającej się o prawo jazdy bez ograniczenia – po otrzymaniu za pośrednictwem ośrodka egzaminowania dokumentów, o których mowa w pkt 1;
- 12) osoby ubiegającej się o wpis potwierdzający uzyskanie kwalifikacji wstępnej, kwalifikacji wstępnej przyspieszonej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej przyspieszonej lub ukończenie szkolenia okresowego – po otrzymaniu:
 - a) wniosku o wydanie prawa jazdy,
 - b) dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy lub pozwolenia oraz opłaty ewidencyjnej,
 - c) dokumentów, o których mowa w art. 15 ust. 2 ustawy,
 - d) fotografii, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 3,
 - e) oświadczenia kierowcy o wykonywaniu przewozu drogowego różnymi pojazdami, dla których jest wymagane posiadanie prawa jazdy co najmniej jednej spośród kategorii C1, C1+E, C lub C+E oraz D1, D1+E, D lub D+E, w przypadku kierowcy, o którym mowa w art. 39d ust. 6 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.⁷⁾),
 - f) kserokopii posiadanego prawa jazdy;
- 13) osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia w związku z wygaśnięciem terminu jego ważności, w przypadku gdy termin ten nie został ustalony na podstawie dokumentów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 2, po otrzymaniu od osoby:
 - a) wniosku o wydanie prawa jazdy,
 - b) dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy lub pozwolenia oraz opłaty ewidencyjnej,
 - c) fotografii, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 3,
 - d) kserokopii posiadanego prawa jazdy lub pozwolenia.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. a–c, przedkłada osoba ubiegająca się o wymianę; dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. d, przekazuje jednostka wojskowa, której dowódca wystawił osobie, o której mowa w art. 5 ust. 2 ustawy, przedmiotowy dokument.

3. Osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy składa oświadczenie o spełnianiu warunku, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy, a cudzoziemiec dołącza ponadto do wniosku kserokopię karty pobytu, wizey lub innego dokumentu potwierdzającego posiadanie prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo zaświadczenie, że studiuje co najmniej od sześciu miesięcy.

4. Prawo jazdy wydane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej otrzymane od organu zagranicznego, który dokonał jego wymiany na zagraniczne prawo jazdy, unieważnia się przez obcięcie lewego rogu o powierzchnię co najmniej 1 cm² i umieszcza się w aktach ewidencyjnych kierowców, wprowadzając jednocześnie dane do wniosku i systemu teleinformatycznego. Jeżeli prawo jazdy wymienione na zagraniczne nie jest autentyczne, organ polski niezwłocznie powiadamia o tym fakcie organ zagraniczny, który dokonał wymiany.

5. W celu wydania wtórnika prawa jazdy osobie, której prawo jazdy wydane zostało przez inne niż Rzeczpospolita Polska państwo członkowskie Unii Europejskiej, należy wystąpić do właściwego organu tego państwa o podanie danych zamieszczonych na oryginale dokumentu. Wydając wtórniki dokumentu, organ zamieszcza w nim kod 71, o którym mowa w przepisach w sprawie wzorów dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami.

6. Wystąpienie właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej innego niż Rzeczpospolita Polska, wymieniającego polskie prawo jazdy lub wydającego jego wtórniki, obliguje właściwy organ, który wydał to prawo jazdy, do niezwłocznego udzielenia odpowiedzi w zakresie wystąpienia bezpośrednio na adres organu występującego.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 192, poz. 1381, z 2008 r. Nr 218, poz. 1391, Nr 227, poz. 1505 i Nr 234, poz. 1574, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 31, poz. 206, Nr 86, poz. 720 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 43, poz. 246, Nr 164, poz. 1107, Nr 225, poz. 1466, Nr 247, poz. 1652 i Nr 249, poz. 1656, z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 30, poz. 151, Nr 48, poz. 247, Nr 92, poz. 530, Nr 106, poz. 622, Nr 134, poz. 780, Nr 159, poz. 945, Nr 168, poz. 1005, Nr 227, poz. 1367 i Nr 244, poz. 1454 oraz z 2012 r. poz. 661.

7. W przypadku wymiany prawa jazdy wydanego przez państwo niebędące państwem członkowskim Unii Europejskiej należy wystąpić do organu, który wydał to prawo jazdy, o potwierdzenie danych i informacji zawartych w prawie jazdy. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie organu wydającego, wystąpienie o potwierdzenie jest dokonywane za pośrednictwem polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego w tym państwie. Nie podlega obowiązkowi weryfikacji w państwie wydania prawo jazdy osoby, która uzyskała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, azyl, ochronę uzupełniającą lub zgodę na pobyt tolerowany w rozumieniu art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680).

8. W celu wymiany prawa jazdy osoby, której prawo jazdy zostało wydane przez inne niż Rzeczpospolita Polska państwo członkowskie Unii Europejskiej, właściwy organ wydający prawo jazdy może zwrócić się do właściwego organu tego państwa o potwierdzenie danych zamieszczonych na oryginale dokumentu.

§ 9. 1. W celu wydania prawa jazdy lub pozwolenia należy:

- 1) zarejestrować wniosek w systemie teleinformatycznym, odnotowując na wniosku przydzielony numer pozycji w rejestrze – dotyczy osób, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 3–5, pkt 7 lit. c, pkt 9, 10 i 12;
- 2) przeprowadzić weryfikację złożonych dokumentów w zakresie:
 - a) poprawności ich wypełnienia, zgodności z dokumentem tożsamości oraz kompletności,
 - b) spełnienia przesłanek określonych w ustawie odpowiednio do rozpoczęcia szkolenia oraz do wydania prawa jazdy lub pozwolenia,
 - c) zgodności danych z ujętymi w prowadzonej ewidencji kierowców danymi w zakresie posiadanych uprawnień i zakazów, orzeczeń lekarskich stwierdzających istnienie lub brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami oraz orzeczeń psychologicznych o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami, o ile są one wymagane – jeżeli osoba posiada wcześniej wydane uprawnienie,
 - d) zgodności danych z ujętymi w:
 - prowadzonej ewidencji osób bez uprawnień danymi w zakresie orzeczonych zakazów prowadzenia pojazdów, orzeczeń lekarskich stwierdzających istnienie lub brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami i orzeczeń psychologicznych stwierdzających istnienie lub brak przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami, o ile są one wymagane,
 - profilu kandydata na kierowcę danymi i informacjami – jeżeli osoba nie posiada wcześniej wydanego uprawnienia,
 - e) stwierdzenia, czy prawo jazdy podlega warunkowi, o którym mowa w art. 4 ust. 2 oraz art. 5 ust. 4 ustawy – jeżeli osoba ubiega się o wymianę wydanego za granicą prawa jazdy;
- 3) w przypadku posiadania w prowadzonych ewidencjach orzeczenia lekarskiego o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami sprzecznego z otrzymanym orzeczeniem – skierować osobę na badania lekarskie w trybie art. 75 ust. 1 pkt 5 ustawy oraz zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ustawy i zawiadomić o fakcie stwierdzenia sprzecznych orzeczeń organ przeprowadzający kontrolę wykonywania i dokumentowania badań lekarskich;
- 4) w przypadku braków w dokumentacji, w zależności od ich rodzaju, wezwać do ich uzupełnienia w trybie art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego osobę, której dokumenty dotyczą, lub w przypadku, o którym mowa w art. 10 ust. 5 ustawy, dowódcę jednostki wojskowej;
- 5) w wyniku pozytywnej weryfikacji dokumentów:
 - a) wypełnić wniosek o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia w części H,
 - b) wprowadzić dane do systemu teleinformatycznego i utworzyć lub zaktualizować kartę kierowcy; czynność wykonuje się przez zamknięcie profilu kandydata na kierowcę i przeniesienie danych do ewidencji kierowców,
 - c) w przypadku:
 - prawa jazdy – przekazać podmiotowi, o którym mowa w art. 19 pkt 2 ustawy, dane, o których mowa w § 4 ust. 1 – w terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia otrzymania wymaganych dokumentów lub przekazania danych przez ośrodek egzaminowania w drodze transmisji,
 - pozwolenia – wypełnić druk pozwolenia w terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia otrzymania wymaganych dokumentów lub przekazania danych przez ośrodek egzaminowania w drodze transmisji,
 - d) po otrzymaniu prawa jazdy od podmiotu, o którym mowa w art. 19 pkt 2 ustawy – uzupełnić dane we wniosku oraz w systemie teleinformatycznym,
 - e) umieścić akta przeprowadzonego postępowania w teczce akt ewidencyjnych osoby w ewidencji kierowców.

2. W wyniku negatywnej weryfikacji dokumentów, o których mowa w ust. 1, należy:

- 1) odmówić wydania prawa jazdy lub pozwolenia;
- 2) wprowadzić dane do systemu teleinformatycznego;
- 3) umieścić akta przeprowadzonego postępowania w teczce akt ewidencyjnych osoby w ewidencji:
 - a) osób bez uprawnień, jeżeli osoba nie uzyskała dotychczas uprawnienia do kierowania pojazdami,
 - b) kierowców, jeżeli osoba uzyskała wcześniej uprawnienie do kierowania pojazdami.

3. Wniosek, prawo jazdy lub pozwolenie wypełnia się w przypadku określonym w ust. 1 pkt 5, w następujący sposób:

- 1) numer karty kierowcy – numer składający się z 7 znaków oznaczających (licząc od prawej strony):
 - a) pierwsze dwa znaki – ostatnie dwie cyfry roku jej wydania,
 - b) ostatnie pięć znaków – kolejna liczba porządkowa (pola nieujęte liczbą wypełnia się zerami);
- 2) numer prawa jazdy lub pozwolenia – numer składający się, w zależności od organu wydającego prawo jazdy, z 9, 11 lub 14 znaków oznaczających (licząc od prawej strony):
 - a) pierwsze 2, 4 lub 7 znaków – kod terytorialny,
 - b) ostatnie 7 znaków – numer karty kierowcy;
- 3) organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie – nazwa organu;
- 4) data ważności prawa jazdy:
 - a) najpóźniejsza z dat określonych w rubryce data ważności uprawnienia dla poszczególnych kategorii prawa jazdy,
 - b) data ważności prawa jazdy wydanego za granicą, w przypadku jego wymiany, z zastrzeżeniem ust. 8;
- 5) data ważności pozwolenia:
 - a) data ustalona przez starostę stosownie do terminów okresowych badań lekarskich, o których mowa w art. 75 ust. 4 ustawy,
 - b) data ważności pozwolenia nie może przekraczać daty ważności orzeczenia psychologicznego wydanego na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy;
- 6) kategorie prawa jazdy na pierwszej stronie prawa jazdy – kategorie prawa jazdy posiadane przez osobę;
- 7) data wydania prawa jazdy – data wytworzenia dokumentu;
- 8) data wydania pozwolenia – data wypełnienia druku pozwolenia;
- 9) data uzyskania uprawnienia – data wydania prawa jazdy określonej kategorii po raz pierwszy oraz w przypadku prawa jazdy kategorii:
 - a) B+E – data uzyskania uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii:
 - C1+E, C+E, D1+E lub D+E – jeżeli osoba posiada uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii B,
 - B – jeżeli osoba posiada uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii C+E lub D+E,
 - b) D+E – data 1 lipca 1999 r. lub data uzyskania po dniu 1 lipca 1999 r. uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii:
 - D – jeżeli osoba posiada uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii C+E,
 - C+E – jeżeli osoba posiada uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii D;
- 10) data ważności uprawnienia – data określona w orzeczeniu lekarskim dla przeprowadzenia ponownych badań lekarskich w zakresie określonej kategorii prawa jazdy lub 15 lat od daty wydania prawa jazdy w przypadku prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, B, B1, B+E i T oraz 5 lat od daty wydania prawa jazdy w przypadku prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E, jeżeli dla określonej kategorii prawa jazdy w orzeczeniu lekarskim nie ustalono tej daty lub orzeczenie zostało wydane bez określenia terminu ważności, z zastrzeżeniem ust. 4, przy czym:
 - a) w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, B1, B, B+E i T – za datę ważności tych uprawnień przyjmuje się jedną datę określoną w najpóźniej wydanym orzeczeniu lekarskim; stosuje się również w zakresie prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E, z zastrzeżeniem lit. b–d,

- b) w przypadku gdy data określona w orzeczeniu lekarskim dla prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E jest późniejsza od daty określonej w orzeczeniu lekarskim dla prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E i T – za datę ważności wszystkich uprawnień przyjmuje się datę późniejszą,
 - c) w przypadku prawa jazdy kategorii B+E uzyskanego w wyniku posiadania prawa jazdy kategorii B oraz prawa jazdy kategorii C1+E, C+E, D1+E lub D+E – za datę ważności przyjmuje się późniejszą z dat określonych w orzeczeniach lekarskich wydanych dla prawa jazdy kategorii C1+E, C+E, D1+E lub D+E,
 - d) w przypadku prawa jazdy kategorii D+E uzyskanego w wyniku posiadania prawa jazdy kategorii C+E i D – za datę ważności przyjmuje się wcześniejszą z dat określonych w orzeczeniach lekarskich wydanych dla prawa jazdy kategorii C+E lub D;
- 11) ograniczenia – kody określone w przepisach wydanych na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy, mające zastosowanie do prawa jazdy; jeżeli kod jest identyczny dla wszystkich uzyskanych przez osobę uprawnień, wpisuje się go:
- a) we wniosku – tylko w miejscu wyznaczonym do wpisania kodu ogólnego,
 - b) w prawie jazdy – tylko w ostatnim wierszu tabeli umieszczonej na jego drugiej stronie.

4. Wpis potwierdzający uzyskanie kwalifikacji wstępnej, kwalifikacji wstępnej przyspieszonej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej przyspieszonej lub ukończenie szkolenia okresowego, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, jest dokonywany w postaci kodu „95” w układzie „95.DD.MM.RRRR”, we wniosku i na dokumencie prawa jazdy w pozycji „ograniczenia” przy odpowiednich posiadanych kategoriach prawa jazdy wymienionych w aktualnym świadectwie kwalifikacji zawodowej, przy czym w przypadku kierowcy, o którym mowa w art. 39d ust. 6 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, posiadającego aktualne świadectwo kwalifikacji zawodowej potwierdzające ukończenie szkolenia okresowego w zakresie jednego bloku programowego, wpis jest dokonywany przy wszystkich kategoriach prawa jazdy spośród posiadanych kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D oraz D+E. Datą ważności wpisu jest data 5 lat liczona od dnia wydania świadectwa kwalifikacji zawodowej.

5. Dokonując wpisu, o którym mowa w ust. 3, w pozycji „data ważności uprawnienia” wpisuje się datę ważności uprawnienia w zakresie poszczególnych kategorii prawa jazdy. Datą ważności uprawnienia jest przypadający najwcześniejszy termin upływu ważności odpowiednio badania lekarskiego, badania psychologicznego albo data ukończenia pierwszego albo następnego szkolenia okresowego.

6. Prawo jazdy w przypadkach, o których mowa w § 8, wydaje się odpowiednio:

- 1) w zakresie kategorii objętych pozytywnym wynikiem egzaminu państwowego;
- 2) w zakresie kategorii posiadanych w dotychczasowym prawie jazdy lub w zakresie kategorii równoważnych w posiadanym prawie jazdy;
- 3) po zwrocie przez osobę dotychczas posiadanego prawa jazdy;
- 4) w zakresie kategorii objętych pozytywnym wynikiem egzaminu państwowego oraz kategorii posiadanych w dotychczasowym prawie jazdy i nieobjętych zakresem tego egzaminu.

7. Organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie po otrzymaniu od osoby dotychczas posiadanego prawa jazdy lub pozwolenia powinien unieważnić je przez odcięcie lewego rogu o powierzchni co najmniej 1 cm² i zwrócić osobie uprawnionej oraz uzupełnić dane we wniosku i w systemie teleinformatycznym.

8. Zagraniczne prawo jazdy, na podstawie którego wydano polskie prawo jazdy, jest niezwłocznie przesyłane przez organ wydający polskie prawo jazdy do właściwego organu państwa, które je wydało, z informacją o przyczynie wydania polskiego prawa jazdy. Prawo jazdy wydane przez państwo niebędące państwem członkowskim Unii Europejskiej jest przesyłane za pośrednictwem przedstawicielstwa dyplomatycznego tego państwa w Rzeczypospolitej Polskiej.

9. Przy wymianie zagranicznego prawa jazdy, które zostało uzyskane w wyniku wymiany polskiego prawa jazdy, organ wydający prawo jazdy:

- 1) przyznaje kategorii prawa jazdy w zakresie posiadanym przez osobę przed wymianą polskiego prawa jazdy na zagraniczny dokument, niezależnie od ograniczeń dokonanych przez organ zagraniczny wymieniający prawo jazdy;
- 2) w stosunku do terminu ważności uprawnień rozszerzonych za granicą – postępuje zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy.

§ 10. 1. Prawo jazdy i pozwolenie wydaje się uprawnionej osobie, w zależności od określonego we wniosku sposobu jego przekazania:

- 1) za pośrednictwem operatora w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1159, z późn. zm.⁸⁾), z wyjątkiem przypadków, w których warunkiem otrzymania nowego dokumentu jest zwrot dotychczas posiadanego – przesyłając dokument za zwrotnym potwierdzeniem odbioru;
- 2) bezpośrednio – za pokwitowaniem odbioru dokonany na wniosku.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, przesyła się za pośrednictwem operatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w terminie 2 dni roboczych:

- 1) od dnia otrzymania od producenta – w przypadku prawa jazdy;
- 2) od dnia wypełnienia druku pozwolenia – w przypadku pozwolenia.

3. W razie zwrotu przez operatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, prawa jazdy lub pozwolenia z powodu ich nieodebrania przez osobę uprawnioną zwrócone dokumenty umieszczają się w aktach ewidencyjnych osoby; dokumenty te wydaje się po osobistym zgłoszeniu się tej osoby.

4. Adnotacje o dacie odebrania albo dacie zwrotu prawa jazdy albo pozwolenia niezwłocznie wprowadza się do wniosku i systemu teleinformatycznego, a dokument potwierdzający ten fakt umieszcza się w teczkach akt ewidencyjnych osoby.

§ 11. 1. Dokumenty osób, które nie przystąpiły do egzaminu państwowego w okresie roku od daty ostatniego egzaminu i nie spełniają wymogów określonych w ustawie, do wydania prawa jazdy lub pozwolenia, przesłane przez ośrodek egzaminowania, właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie dołącza do odpowiedniej teczki akt ewidencyjnych kierowców lub osób bez uprawnień – pozostawiając wniosek o wydanie uprawnień do kierowania pojazdami bez rozpatrzenia.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, przesyła się, na wniosek osoby, której dotyczą, do wskazanego przez nią ośrodka egzaminowania.

§ 12. 1. Akta ewidencyjne osób bez uprawnień dołącza się do akt ewidencyjnych kierowców, jeżeli osoba, której dotyczą, uzyska po raz pierwszy uprawnienie do kierowania pojazdami.

2. Akta ewidencyjne kierowcy przesyła się wraz z kserokopią karty kierowcy:

- 1) do organu właściwego ze względu na nowe miejsce zamieszkania osoby, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 3 – na wniosek tego organu,
- 2) do organu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osób, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1–6, jeżeli prawo jazdy lub pozwolenie wydał organ właściwy ze względu na jej miejsce czasowego pobytu,
- 3) w ciągu 2 dni roboczych od daty otrzymania wniosku, o którym mowa w pkt 1, albo od daty odebrania przez osobę uprawnioną prawa jazdy lub pozwolenia, o którym mowa w pkt 2

– po wprowadzeniu danych o tym fakcie do systemu teleinformatycznego.

3. Akta ewidencyjne przesłane przez inny organ umieszcza się w odpowiednich aktach ewidencyjnych po wcześniejszym odnotowaniu tego faktu w systemie teleinformatycznym.

§ 13. Prawo jazdy lub pozwolenie, w którego zakresie został ustanowiony zakaz:

1) przechowuje się w teczkach akt ewidencyjnych:

- a) kierowców, jeżeli wydane zostało przez polski organ,
- b) osób bez uprawnień, jeżeli wydane zostało za granicą i nie było wymienione na polskie

– po wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego danych o zakazie;

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 168, poz. 1323, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 171, poz. 1016 oraz z 2012 r. poz. 951.

- 2) wydaje się, z zastrzeżeniem pkt 3, osobie uprawnionej:
 - a) po upływie okresu orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów albo po ustaniu przyczyn zatrzymania prawa jazdy lub pozwolenia lub cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami,
 - b) po spełnieniu wymogów określonych w § 8 ust. 1 pkt 8 i 9 oraz zgodnie z § 9 ust. 1–4 i § 10 – po wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego informacji o wydaniu prawa jazdy lub pozwolenia;
- 3) przesyła się do podmiotu, który je wydał za granicą – w przypadku określonym w § 8 ust. 1 pkt 10.

§ 14. Prawo jazdy, o którym mowa w § 13 pkt 1 lit. a, wydane przed dniem 1 lipca 1999 r. można na wniosek jego posiadacza – po upływie okresu zakazu – unieważnić zgodnie z § 9 ust. 7 i wydać nowy dokument.

§ 15. W systemie teleinformatycznym podlegają ponadto zarejestrowaniu:

- 1) orzeczenia lekarskie o braku lub istnieniu przeciwwskazań do kierowania pojazdem,
 - 2) dokumenty związane z zatrzymywaniem prawa jazdy lub pozwolenia, cofaniem lub przywracaniem uprawnień do kierowania pojazdami oraz orzeczonym zakazem prowadzenia pojazdów
- które należy przechowywać w aktach ewidencyjnych osoby zgodnie z § 13 pkt 1.

Rozdział 4

Wydawanie międzynarodowych praw jazdy

§ 16. 1. Międzynarodowe prawo jazdy wydaje się w zakresie posiadanych przez osobę uprawnień ujętych w prawie jazdy wydanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po otrzymaniu od osoby:

- 1) wniosku;
- 2) dowodu uiszczenia opłaty za jego wydanie;
- 3) fotografii, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 3;
- 4) kserokopii posiadanego prawa jazdy wydanego przez polski organ.

2. Wniosek rejestruje się w systemie teleinformatycznym, odnotowując na wniosku numer pozycji w rejestrze.

§ 17. 1. W celu wydania międzynarodowego prawa jazdy lub odmowy jego wydania przeprowadza się weryfikację dokumentów, o których mowa w § 16 ust. 1, obejmującą sprawdzenie:

- 1) poprawności ich wypełnienia oraz kompletności;
- 2) zgodności danych z danymi w dokumencie tożsamości osoby;
- 3) spełnienia przesłanek określonych w ustawie do wydania międzynarodowego prawa jazdy.

2. W przypadku pozytywnej weryfikacji dokumentów:

- 1) wypełnia się wniosek o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia w części H;
- 2) wypełnia się druk międzynarodowego prawa jazdy w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wymaganych dokumentów;
- 3) umieszcza się akta przeprowadzonego postępowania w teczce akt ewidencyjnych, a jeżeli międzynarodowe prawo jazdy wydał organ niebędący organem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby, organ ten przesyła te dokumenty w terminie 3 dni roboczych od dnia wydania tego prawa jazdy do właściwego organu.

3. W przypadku negatywnej weryfikacji dokumentów:

- 1) odmawia się wydania międzynarodowego prawa jazdy;
- 2) umieszcza się akta przeprowadzonego postępowania w teczce akt ewidencyjnych, a jeżeli postępowanie prowadził organ niebędący organem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby – przesyła się te dokumenty do właściwego organu.

4. W przypadku braków w dokumentach lub w danych w nich zawartych właściwy organ wydający prawo jazdy, w zależności od ich rodzaju, wzywa do ich uzupełnienia w trybie art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

5. Wniosek i międzynarodowe prawo jazdy wypełnia się w przypadku, o którym mowa w ust. 2, w następujący sposób:

- 1) organ wydający – nazwa organu i miejscowość stanowiąca jego siedzibę, łącznie z kodem pocztowym,
- 2) data wydania – data wypełnienia druku międzynarodowego prawa jazdy,
- 3) data ważności – data późniejsza o 3 lata od daty określonej w pkt 2, a jeżeli ważność określonej kategorii prawa jazdy upływa wcześniej – data ważności kategorii ważnej najkrócej,
- 4) kategorie – kategorie prawa jazdy umieszczone w prawie jazdy wydanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – wypełniając odpowiednio wszystkie strony międzynarodowego prawa jazdy.

§ 18. W sprawach wydawania międzynarodowego prawa jazdy przepis § 9 stosuje się odpowiednio.

§ 19. 1. W międzynarodowym prawie jazdy wydanym za granicą dokonuje się adnotacji o zakazie prowadzenia pojazdów:

- 1) po otrzymaniu prawomocnego wyroku sądu;
- 2) w zakresie kategorii prawa jazdy objętych zakazem oraz okresie jego obowiązywania.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, rejestruje się w systemie teleinformatycznym i przechowuje w aktach ewidencyjnych osób bez uprawnień.

Rozdział 5

Składanie wniosków elektronicznych

§ 20. 1. Wniosek o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia może być złożony w postaci elektronicznej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zwany dalej „wnioskiem elektronicznym”, składa się do właściwego organu wydającego prawo jazdy lub pozwolenie za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

3. Wniosek elektroniczny zawiera dane i informacje określone we wzorze wniosku o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia i jest udostępniany w Biuletynie Informacji Publicznej właściwego organu oraz na elektronicznej platformie usług administracji publicznej.

4. W Biuletynie Informacji Publicznej organ ponadto udostępnia informacje o:

- 1) adresie skrzynki podawczej obsługującej składanie wniosku elektronicznego;
- 2) procedurze składania wniosku elektronicznego i wymaganych załącznikach;
- 3) podstawach prawnych i wymaganej opłacie związanej ze składaniem wnioskiem elektronicznym oraz numerze konta, na które należy wnieść opłatę;
- 4) formacie i wymaganej jakości zapewniającej odpowiednią czytelność skanowanych dokumentów załączanych do składanego wniosku elektronicznego.

5. Wypełniony formularz wniosku elektronicznego opatruje się:

- 1) podpisem stanowiącym podanie w postaci elektronicznej danych: imienia i nazwiska osoby występującej o wydanie prawa jazdy oraz jej adresu zamieszkania, potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP, zgodnie z ustawą z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, albo
- 2) bezpiecznym podpisem elektronicznym.

6. Do wniosku osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia dołącza, w formacie i zgodnie z wymaganiami podanymi przez właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie, zeskanowane dokumenty, wymagane przepisami ustawy i niniejszego rozporządzenia, wraz z załączonym potwierdzeniem elektronicznym dokonania przelewu wymaganych opłat albo zeskanowanym dowodem wpłaty tych opłat. Dopuszcza się załączanie zdjęcia wykonanego techniką cyfrową.

7. Osoba składająca wniosek elektroniczny, przed wydaniem prawa jazdy, przesyła do organu, do którego złożyła wniosek za pośrednictwem operatora w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe:

- 1) fotografię – jeżeli zdjęcie nie było wykonane techniką cyfrową,
- 2) oryginał orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem, o ile są one wymagane, oraz
- 3) oryginał zgody, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy – jeżeli jest ona wymagana.

8. Na podstawie dokumentów, o których mowa w ust. 7 pkt 2 i 3, właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie potwierdza przesłane kopie za zgodność z oryginałem, a następnie odsyła oryginały osobie wnioskującej.

§ 21. W przypadku złożenia wniosku elektronicznego zawierającego braki formalnoprawne lub nieodpowiadającego wymaganiom zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie, w zależności od ich rodzaju, wzywa do ich uzupełnienia w trybie art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

§ 22. 1. Do wykonywania czynności, o których mowa w § 20 i 21, właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie zapewnia oprogramowanie dla skrzynki podawczej umożliwiające wymianę danych pobranych z oprogramowania skrzynki podawczej organu z systemem teleinformatycznym.

2. Oprogramowanie interfejsowe udostępnia producent praw jazdy i podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej określone w nim struktury i format danych oraz format skanowanych dokumentów.

3. Stosowane struktury dokumentów elektronicznych, formaty danych oraz protokoły komunikacyjne i szyfrujące powinny odpowiadać wymaganiom określonym w odpowiednich przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne dotyczących minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.

4. Funkcjonalność oprogramowania interfejsowego podlega testom akceptacyjnym i badaniom, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 19 października 2005 r. w sprawie testów akceptacyjnych oraz badania oprogramowania interfejsowego i weryfikacji tego badania (Dz. U. Nr 217, poz. 1836).

§ 23. Do prowadzenia dokumentacji w postaci elektronicznej powstającej we właściwych organach wydających prawo jazdy lub pozwolenie, w związku z prowadzeniem spraw, o których mowa w niniejszym rozdziale, stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z dokumentami elektronicznymi (Dz. U. Nr 206, poz. 1518).

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 24. Właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie wymienia kartę motorowerową, o której mowa w art. 133 ust. 2 ustawy, na prawo jazdy kategorii AM po przedłożeniu przez osobę ubiegającą się o wydanie prawa jazdy dokumentów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1–4, oraz dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy oraz opłaty ewidencyjnej.

§ 25. Dokumenty będące podstawą wydania dotychczasowego świadectwa kwalifikacji wydaje się osobie zainteresowanej za pokwitowaniem odbioru ich oryginałów. Kopie wydanych dokumentów przechowuje się w aktach ewidencyjnych kierowcy.

§ 26. Osobom, które nie uzyskały pozytywnego wyniku egzaminu państwowego, a ich dokumenty zostały przekazane przez ośrodek egzaminowania do właściwego organu w trybie przepisów wydanych na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 1–5, 7 i 8 ustawy lub wcześniej znajdowały się w dokumentacji właściwego organu, na ich wniosek właściwy organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie generuje profil kandydata na kierowcę w trybie określonym w rozdziale 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 27. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 19 stycznia 2013 r.⁹⁾

Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej: *S. Nowak*

⁹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 21 stycznia 2004 r. w sprawie wydawania uprawnień do kierowania pojazdami (Dz. U. Nr 24, poz. 215 i Nr 286, poz. 2884, z 2006 r. Nr 73, poz. 514, z 2009 r. Nr 9, poz. 46 oraz z 2011 r. Nr 140, poz. 820), które na podstawie art. 125 pkt 10 lit. b ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr 30, poz. 151, Nr 92, poz. 530, Nr 106, poz. 622, Nr 205, poz. 1210, Nr 227, poz. 1367 i Nr 244, poz. 1454 oraz z 2012 r. poz. 113) utraci moc z dniem 19 stycznia 2013 r.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 31 lipca 2012 r. (poz. 1005)

WZÓR WNIOSKU O WYDANIE PRAWA JAZDY LUB POZWOLENIA

H. Informacja o uzyskaniu uprawnienia do kierowania pojazdami

Stwierdzam, że osoba, o której mowa w części A, spełniająca określone przesłanki, wymogi, na podstawie art. 10 ust. 1-3, art. 15 ust. 1, art. 18 ust. 2, art. 124 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr 30, poz. 151, z późn. zm.) uzyskała uprawnienia do kierowania pojazdami i wydano jej:

- 1) prawo jazdy ważne do dnia nr
2) pozwolenie ważne do dnia nr
3) międzynarodowe prawo jazdy ważne do dnia nr

Table with 4 columns: Kat., Data uzyskania, Data ważności, Ograniczenia. Includes a 'Kod ogólny' row at the bottom.

Podpis i pieczęć organu wydającego

Table with 5 columns: Poz., Rodzaj dokumentu, Numer druku, Data wydania, Data odbioru/zwrotu, Data ulnieważenia. Rows for 'Prawo jazdy', 'Pozwolenie', and 'Międzynarodowe prawo jazdy'.

1. Kod terytorialny (grid)
2. Data przyjęcia wniosku (grid)
3. Numer w rejestrze (grid)
4. Numer karty kierowcy (grid)
Wypełnia urzędnik

Nazwa organu wydającego dnia (data wydania)

Ulica Nr budynku

Kod pocztowy Miejscowość

WNIOSEK

A. DANE

1. Nr PESEL/Data urodzenia (grid)
2. Nazwisko 1 człon (grid)
3. Nazwisko 2 człon (grid)
4. Imię (imioma) (grid)
5. Miejsce urodzenia (grid)
6. Adres zamieszkania (grid)
7. Obywatelstwo (grid)
Miejscowość (grid)
Ulica (grid)
Nr budynku (grid)
Telefon (grid)
E-mail (grid)

B. WYDANY DOKUMENT (wypełniają osoby mające wydany jeden z niżej wymienionych dokumentów)

- 1) prawo jazdy kat. nr nr druku
2) pozwolenie do/na kierowanie/na tramwajem nr nr druku
data wydania organ wydający
data wydania organ wydający

Osoby ubiegające się o: - prawo jazdy/ pozwolenia wypełniają część C, F, G
- potwierdzenie posiadania świadectwa kwalifikacji zawodowej wypełniają część D, F, G
- wydanie wótmnika prawa jazdy/ pozwolenia wypełniają część E, F, G

C. PRAWO JAZDY - POZWOLENIE NA KIEROWANIE TRAMWAJEM

1. Ubiegam się o (zaznaczyć właściwe kwadraty literą „X”):

- a) wydanie prawa jazdy/ pozwolenia
b) zwrot zatrzymanego prawa jazdy/ pozwolenia
c) przywrócenie cofniętego uprawnienia
d) wymianę dokumentu zatraczonego w części B
e) wymianę wojskowego dokumentu stwierdzającego uprawnienia do kierowania pojazdem
f) wymianę międzynarodowego prawa jazdy
g) wymianę prawa jazdy wydanego za granicą bez sprawdzenia kwalifikacji
h) wydanie prawa jazdy przed upływem okresu orzeczonej kary zakazu prowadzenia pojazdów, za pośrednictwem jednostki, która je wydała za granicą (dotyczy osób zamieszkałych poza granicą RP)

AM T
A1 D
A2 D1
A B+E
B D+E
B1 D1+E
C C+E
C1 C1+E

G. OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany, będąc uprzedzony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań (art. 233 § 1 k.k.), oświadczam, iż na dzień złożenia wniosku (zaznaczyć właściwe kwadraty liter „X”):

- 1) podane w części A, B, E dane są zgodne ze stanem faktycznym,
- 2) nie stwierdzono u mnie aktywnej formy uzależnienia od alkoholu lub podobnie działającego środka,
- 3) nie został orzeczony w stosunku do mnie – prawomocnym wyrokiem sądu – zakaz prowadzenia pojazdów samochodowych,
- 4) nie mam zatrzymanego prawa jazdy/pozwolenia¹⁾,
- 5) nie mam cofniętego uprawnienia do kierowania pojazdami,
- 6) nie posiadam innego dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdami silnikowymi,
- 7) utraciłem prawo jazdy/pozwolenie²⁾,
- 8) posiadam miejsce zamieszkania zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy o kierujących pojazdami,
- 9) wykonuję przewóz drogowy różnymi pojazdami, dla których jest wymagane posiadanie prawa jazdy co najmniej jednej spośród kategorii C1, C1+E, C lub C+E oraz D1, D1+E, D lub D+E

D. POTWIERDZENIE KWALIFIKACJI

Ubiegam się o potwierdzenie posiadania świadectwa kwalifikacji zawodowej i składam następujące załączniki:

- a) kserokopię aktualnego świadectwa kwalifikacji zawodowej,
- b) kserokopię orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy,
- c) kserokopię orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy,
- d) kserokopię posiadanego prawa jazdy,
- e) wyrażną, aktualną i kolorową fotografię o wymiarach 3,5 x 4,5 cm,
- f) dowód uiszczenia opłaty za wymianę prawa jazdy w wysokości zł

E. WYDANIE WTRÓNIKA

1. Ubiegam się o wydanie wtrónika prawa jazdy/pozwolenia z powodu (zaznaczyć właściwe kwadraty liter „X”):

- a) utraty dokumentu,
- b) zniszczenia dokumentu w stopniu powodującym jego nieczytelność,
- c) zmiany danych:

a) z
na
b) z
na

2. Składam następujące załączniki (zaznaczyć właściwe kwadraty liter „X”):

- a) fotografię o wymiarach 3,5 x 4,5 cm,
- b) dowód uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy/pozwolenia³⁾ w wysokości zł,
- c) inne

F. SPOSÓB PRZEKAZANIA DOKUMENTU

Wnioskowany dokument (zaznaczyć właściwe kwadraty liter „X”):

- odbiorę osobiście
- proszę przesłać za pośrednictwem poczty

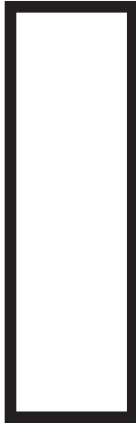
G. OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany, będąc uprzedzony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań (art. 233 § 1 k.k.), oświadczam, iż na dzień złożenia wniosku (zaznaczyć właściwe kwadraty liter „X”):

- 1) podane w części A, B, E dane są zgodne ze stanem faktycznym,
- 2) nie stwierdzono u mnie aktywnej formy uzależnienia od alkoholu lub podobnie działającego środka,
- 3) nie został orzeczony w stosunku do mnie – prawomocnym wyrokiem sądu – zakaz prowadzenia pojazdów samochodowych,
- 4) nie mam zatrzymanego prawa jazdy/pozwolenia¹⁾,
- 5) nie mam cofniętego uprawnienia do kierowania pojazdami,
- 6) nie posiadam innego dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdami silnikowymi,
- 7) utraciłem prawo jazdy/pozwolenie²⁾,
- 8) posiadam miejsce zamieszkania zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy o kierujących pojazdami,
- 9) wykonuję przewóz drogowy różnymi pojazdami, dla których jest wymagane posiadanie prawa jazdy co najmniej jednej spośród kategorii C1, C1+E, C lub C+E oraz D1, D1+E, D lub D+E

(nie wykraczać poza ramkę wewnętrzną)

(własnoręczny podpis wnioskodawcy (nie wykraczać poza ramkę))

OBJAŚNIENIA

- ¹⁾ Kod terytorialny organu wydającego prawo jazdy lub pozwolenie.
- ²⁾ Skreślić część, lub całość punktu, jeśli nie dotyczy osoby.
- ³⁾ Wpisać znak wyróżniający kraj (dla osób posiadających polskie obywatelstwo wpisać PL).
- ⁴⁾ Pole nieobowiązkowe.
- ⁵⁾ Data potwierdzenia odbioru przesyłki lub odbioru osobiście.